

Sygn. akt I ACa 207/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 kwietnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Bogdan Świerczakowski

Sędziowie: SA Beata Byszewska (spr.)

SO del. Jerzy Kiper

Protokolant: Sylwia Andrasik

po rozpoznaniu w dniu 12 kwietnia 2017 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa A. D. (1)

przeciwko Przedsiębiorstwu Państwowemu (...) z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 12 lutego 2015 r., sygn. akt XXIV C 1056/13

I. oddala apelację;

II. zasądza od A. D. (1) na rzecz Przedsiębiorstwa Państwowego (...) z siedzibą w W. kwotę 2700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Beata Byszewska Bogdan Świerczakowski Jerzy Kiper

Sygn. akt I ACa 207/16

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 26 lipca 2013 r. powód A. D. (1) domagał się zasądzenia na jego rzecz od Przedsiębiorstwa Państwowego (...) z siedzibą w W.:

1. kwoty 50.000 zł, wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 11 lipca 2013 r. do dnia zapłaty, tytułem odszkodowania za utratę wartości nieruchomości w wyniku wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania i działalności pozwanego (uciążliwego sąsiedztwa);
2. kwoty 26.000 zł, wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 11 lipca 2013 r. do dnia zapłaty, stanowiącej odszkodowanie tytułem kosztów koniecznych do poniesienia w celu wypełnienia w budynku powoda wymagań technicznych określonych na obszarze ograniczonego użytkowania;

oraz zasądzenia od pozwanego na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Przedsiębiorstwo Państwowe (...) wniosło o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Na rozprawie w dniu 29 stycznia 2015 r. pełnomocnik powoda cofnął powództwo bez zrzeczenia się roszczenia i wniósł o nieobciążanie powoda kosztami procesu z uwagi na jego stan majątkowy oraz subiektywne przekonanie powoda o słuszności jego roszczeń. Pełnomocnik pozwanego nie wyraził zgody na cofnięcie powództwa bez zrzeczenia się roszczenia.

Wyrokiem z dnia 12 lutego 2015 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo oraz obciążył powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanego.

Powyższy wyrok zapadł po dokonaniu przez Sąd Okręgowy następujących ustaleń faktycznych i rozważań prawnych:

Dnia 12 lutego 2007 r. A. D. (2) (matka powoda) darowała A. D. (1) udział wynoszący $\frac{1}{2}$ w nieruchomości gruntowej, położonej w W. przy ul. (...), stanowiącej działkę nr (...), obręb ewidencyjny (...). Dnia 23 grudnia 2008 r. na rzecz A. D. (2) została wydana decyzja nr (...) zatwierdzająca projekt budowlany i udzielająca pozwolenia na budowę budynku mieszkalno-usługowego na w/w nieruchomości, która została 17 lutego 2009 r. przeniesiona na rzecz A. D. (1). Przedmiotowa nieruchomość została podzielona geodezyjnie na działki gruntu o numerach ewidencyjnych (...). Dnia 22 lutego 2010 r. A. D. (2) i A. D. (1) zawarli umowę zniesienia współwłasności nieruchomości, na podstawie której (§ 4), A. D. (1) nabył na wyłączną własność działkę gruntu położoną w W. przy ul. (...), stanowiącej działkę nr (...), z obrębu ewidencyjnego (...), dla której Sąd Rejonowy dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie, XIII Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...).

Rozporządzeniem Wojewody (...) nr (...)z dnia 7 sierpnia 2007 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W., które weszło w życie w dniu 25 sierpnia 2007 r., utworzono obszar ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W.. Rozporządzenie to zostało wydane w oparciu o art. 135 ust. 2 ustawy z 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2006 r., nr 129, poz. 902 ze zm.), dalej p.o.ś. W § 1 ust. 2 zapisano, że w obszarze ograniczonego użytkowania wyróżnia się strefę ograniczeń zabudowy mieszkaniowej, zwanej dalej „strefą M”. Na mocy powyższego rozporządzenia nieruchomość powoda znalazła się w całości w strefie M na obszarze ograniczonego użytkowania.

Zgodnie z § 4 ust. 1 tego rozporządzenia w obszarze ograniczonego użytkowania zabroniono:

- 1) przeznaczania nowych terenów pod szpitale, domy opieki oraz zabudowę związaną ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży, a w strefie M także pod zabudowę mieszkaniową;
- 2) zmiany sposobu użytkowania budynków w całości lub w części na szpitale i domy opieki oraz na stały lub wielogodzinny pobyt dzieci i młodzieży, a w strefie M - także na cele mieszkaniowe – z zastrzeżeniem ust. 2.;
- 3) budowy nowych szpitali, domów opieki, zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży, a w strefie M także budynków mieszkalnych, z zastrzeżeniem ust.2.

W ust. 2 § 4 rozporządzenia zapisano, że w strefie M dopuszcza się zmianę sposobu użytkowania budynków w całości lub w części na cele mieszkaniowe oraz budowę nowych budynków mieszkalnych jednorodzinnych jako towarzyszących innym funkcjom, na warunkach określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku braku planu miejscowego, na warunkach określonych w decyzji o warunkach zabudowy.

Stosownie zaś do § 5 rozporządzenia wprowadzono następujące wymagania techniczne dotyczące budynków:

1) w nowoprojektowanych budynkach należy zapewnić izolacyjność ścian zewnętrznych, okien i drzwi w ścianach zewnętrznych, dachów i stropodachów - zgodnie z Polskimi Normami dotyczącymi izolacyjności akustycznej przegród w budynkach oraz izolacyjności akustycznej elementów budowlanych;

2) w istniejących budynkach należy zastosować zabezpieczenia zapewniające właściwy klimat akustyczny w pomieszczeniach poprzez zwiększenie izolacyjności ścian zewnętrznych, okien i drzwi w ścianach zewnętrznych, dachów i stropodachów - zgodnie z Polskimi Normami dotyczącymi ochrony przed hałasem pomieszczeń w budynkach

Uchwałą nr (...) Sejmiku Województwa (...) z 20 czerwca 2011 r., która weszła w życie 4 sierpnia 2011 r., utworzono obszar ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W.. Na mocy tej uchwały stanowiąca przedmiot sprawy nieruchomości powoda znalazła się w całości w obszarze ograniczonego użytkowania, w całości w strefie Z1.

Zgodnie z § 5 pkt 1 tej uchwały w obszarze ograniczonego użytkowania w strefie Z1 zakazano:

a) przeznaczania terenów pod zabudowę mieszkaniową jedno- i wielorodzinną, mieszkaniowo-usługową, zagrodową, zamieszkania zbiorowego, związaną ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, szpitale i domy opieki społecznej,

b) lokalizowania budynków o funkcji mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej, zagrodowej, zamieszkania zbiorowego, szpitali, domów opieki społecznej oraz o funkcjach związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,

c) zmiany funkcji budynków istniejących na budynki o funkcji mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej, zagrodowej, zamieszkania zbiorowego, szpitali, domów opieki społecznej oraz o funkcjach związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży.

Zgodnie z § 6 uchwały wprowadzono wymagania techniczne dotyczące budynków objętych obszarem ograniczonego użytkowania polegające na określeniu, że:

1) w nowoprojektowanych budynkach należy zapewnić odpowiednią izolacyjność ścian zewnętrznych, okien i drzwi w ścianach zewnętrznych, dachów i stropodachów – zgodnie z ustawą z 7 lipca 1994 r. prawo budowlane (Dz.U. z 2010 r., Nr 243, poz. 1623 oraz z 2011 r. Nr 32, poz. 159 i Nr 45, poz. 235) i przepisami wykonawczymi do tej ustawy;

2) w istniejących budynkach należy zastosować zabezpieczenia zapewniające właściwy klimat akustyczny w pomieszczeniach zgodnie z ustawą z 7 lipca 1994 r. prawo budowlane (Dz.U. z 2010 r., Nr 243, poz. 1623 oraz z 2011 r. Nr 32, poz. 159 i Nr 45, poz. 235) i przepisami wykonawczymi do tej ustawy

Pismem z dnia 2 lipca 2013 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty odszkodowania w kwocie 300.000 zł.

Dnia 27 lipca 2013 r. (data wniesienia pozwu) budowa budynku mieszkalno-usługowego została ukończona, jednakże budynek ten nie został oddany do użytkowania

Dnia 26 maja 2014 r. powód złożył w Powiatowym Inspektoracie Nadzoru Budowlanego dla (...) W. zawiadomienie o zakończeniu budowy dla inwestycji polegającej na budowie budynku mieszkalno-usługowego na działce o numerze ewidencyjnym (...) z obrębu (...).

Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z art. 129 ust. 1 p.o.ś., jeżeli w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości korzystanie z niej lub z jej części w dotychczasowy sposób lub zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem stało się niemożliwe lub istotnie ograniczone, właściciel nieruchomości może żądać wykupienia nieruchomości lub jej części. Ust. 2 tego artykułu stanowi, że w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości jej właściciel może żądać odszkodowania za poniesioną szkodę; szkoda obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości. Z powyższymi roszczeniami, stosownie do treści art. 129 ust. 4 można wystąpić w okresie 2 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z

nieruchomości. Podstawą do wystąpienia z powyższymi roszczeniami może być w szczególności ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości przez stworzenie obszaru ograniczonego użytkowania (por. wyrok Sądu Najwyższego z 6 maja 2010 r., sygn. akt II CSK 602/09, LEX nr 585768).

Dalej Sąd Okręgowy podniósł, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego ukształtował się pogląd, zgodnie z którym ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości według art. 129 ust. 2 ustawy prawo ochrony środowiska jest samo ustanowienie obszaru ograniczonego użytkowania. W związku z ustanowieniem takiego obszaru pozostaje nie tylko obniżenie wartości nieruchomości, będące następstwem ograniczeń przewidzianych bezpośrednio w treści aktu ustanawiającego ten obszar (zwłaszcza dotyczących ograniczeń zabudowy), lecz także obniżenie wartości nieruchomości wynikające z tego, że skutek wejścia w życie tego aktu dochodzi do zawężenia granic własności (art. 140 w związku z art. 144 k.c.) i tym samym ścieśnienia wyłącznego władztwa właściciela względem nieruchomości położonej na obszarze ograniczonego użytkowania, który będzie musiał znosić dopuszczalne na tym obszarze immisje, w tym hałas. Taka interpretacja jest przejawem dążenia do kompleksowego uregulowania skutków ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania, prowadzących do obniżenia wartości nieruchomości. Konsekwencją powyższego jest, m.in., poddanie roszczeń właścicieli szczególnym ograniczeniom czasowym przewidzianym w art. 129 ust. 4 tej ustawy (wyrok Sądu Najwyższego z 6 maja 2010 r., sygn. akt II CSK 602/09, LEX nr 585768; postanowienie Sądu Najwyższego z 9 kwietnia 2010 r., sygn. akt III CZP 17/10, LEX nr 584036; postanowienie Sądu Najwyższego z 24 lutego 2010 r., sygn. akt III CZP 128/09, LEX nr 578138, wyrok Sądu Najwyższego z 25 maja 2012 r., sygn. akt I CSK 509/11, LEX nr 1215402).

Sąd Okręgowy wskazał, że w rozpoznawanej sprawie istota sporu między stronami sprowadzała się w szczególności do kwestii dotyczącej tego, czy upłynął 2-letni termin, określony w art. 129 ust. 4 p.o.ś. na dochodzenie odszkodowania za szkodę poniesioną w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z tej nieruchomości, liczony od dnia wejścia w życie regulacji wprowadzającej to ograniczenie.

Dalej Sąd Okręgowy wskazał, że nie ulega wątpliwości, że rozporządzeniem Wojewody (...) nr (...) z 7 sierpnia 2007 r. utworzono obszar ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W., w którego granicach znalazła się przedmiotowa działka powoda. Na skutek zmian w funkcjonowaniu lotniska i w konsekwencji konieczności rozszerzenia terenu objętego obszarem ograniczonego użytkowania Sejmik Województwa (...) 20 czerwca 2011 r. podjął uchwałę nr (...) w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W..

Sąd Okręgowy przeanalizował zmiany art. 135 ust. 2 p.o.ś., które miały miejsce po wejściu w życie Rozporządzenia nr (...) Wojewody (...) z dnia 7 sierpnia 2007 r. i podsumowując wskazał, że zmiana art. 135 ust. 2 p.o.ś. w zakresie organu, rodzaju aktu prawnego oraz określenia rodzaju przedsięwzięcia mogącego zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w żaden sposób nie wpłynęła na moc wiążącą rozporządzenia Wojewody (...) nr (...) z 7 sierpnia 2007 r., ponieważ zmiana organu upoważnionego do wydania aktu wykonawczego nie wpłynęła na moc jego obowiązywania, zaś kwestia formy aktu została rozstrzygnięta w przepisach przejściowych, to jest art. 47 ust. 2 ustawy z 29 lipca 2005 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej (Dz. U. z 2005 r., Nr 175, poz. 1462), a zakres spraw przekazanych do uregulowania aktem wykonawczym przedmiotowo pozostał ten sam, ponieważ nie zmieniła go ani nowelizacja dokonana ustawą z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2008 r., Nr 199, poz. 1227), ani też nowe rozporządzenie Rady Ministrów z 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2010 r., Nr 213, poz. 1397).

Sąd Okręgowy podkreślił, że powyższe stanowisko odnośnie do skutków wprowadzenia zmiany treści art. 135 ust. 1 i 2 p.o.ś., obowiązującej od 15 listopada 2008 r., znajduje także potwierdzenie w orzecznictwie (por. wyrok Sądu Najwyższego z 6 maja 2011 r., sygn. akt II CSK 421/10, LEX nr 863961, wyrok Sądu Najwyższego z 25 maja 2012 r., sygn. akt I CSK 509/11, OSNC nr 2/2013, poz. 26 oraz wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 31 sierpnia 2009 r., sygn. akt IV SA/Wa 2569/07, LEX nr 518044). Ocena prawna sprowadzająca się do uznania, że przepisy rozporządzenia nr (...) Wojewody (...) z 7 sierpnia 2007 r. zachowały moc obowiązującą do czasu wejścia w życie uchwały nr (...) Sejmiku Województwa (...) zaprezentowana została m.in. w uzasadnieniach wyroków Sądu

Apelacyjny w Warszawie z: 30 listopada 2010 r., (sygn. akt: VI ACa 1156/10, LEX nr 682525 i VI ACa 1058/10, Apel.-W-wa nr (...), poz. 28), 6 lipca 2011 r. (sygn. akt. VI ACa 14/11, LEX nr 852391) i 8 lipca 2011 r. (sygn. akt VI ACa 140/11, LEX nr 929402).

Dodatkowo Sąd Okręgowy wskazał, że w samym uzasadnieniu uchwały Sejmiku Województwa (...) nr (...)z 20 czerwca 2011 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W. wskazano wprost, że dotychczasowy akt ustanawiający obszar ograniczonego użytkowania – rozporządzenie nr (...)Wojewody (...) z 7 sierpnia 2007 r. – został utrzymany w mocy na podstawie przepisów ustawy z 29 lipca 2005 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej.

W konsekwencji należało ocenić, zdaniem Sądu Okręgowego, że rozporządzenie nr (...) Wojewody (...) z 7 sierpnia 2007 r. obowiązywało do czasu wejścia w życie uchwały Sejmiku Województwa (...) nr (...)z 20 czerwca 2011 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W..

Zgodnie z art. 129 ust. 4 p.o.ś. dla zgłoszenia roszczeń, o których mowa w ust. 1 – 3 tego artykułu obowiązuje dwuletni termin zawity od dnia wejścia w życie regulacji powodującej ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości. Wskazać przy tym należy, że art. 129 ust. 4 p.o.ś. jest przepisem szczególnym, podlegającym ścisłej wykładni. Konstytuuje on uprawnienie limitowane w czasie, tj. ograniczone terminem prekluzyjnym prawa materialnego, po upływie którego uprawnienie wygasa (por. wyrok Sądu Najwyższego z 10 października 2008 r. sygn. akt II CSK 216/08, LEX nr 577165, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 sierpnia 2013 r. sygn. akt II CSK 578/12, OSNC nr 4/2014, poz.47).

Wystąpienie z roszczeniem w przewidzianym ustawą terminie jest podstawową przesłanką odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego. Dwuletni termin, w którym w stosunku do nieruchomości stanowiącej działkę nr (...), z której wyodrębniono działkę nr (...), można było zgłosić żądania oparte na art. 129 p.o.ś., upłynął zatem 25 sierpnia 2009 roku. W terminie tym nie zgłoszono roszczeń przewidzianych w art. 129 ust. 2 p.o.ś. i art. 136 ust. 3 p.o.ś. Powód wystąpił z tymi roszczeniami dopiero pismem z dnia 2 lipca 2013 r.

Jednocześnie, nie można było uznać, że podjęcie uchwały Sejmiku Województwa (...) nr (...) i jej wejście w życie z dniem 4 sierpnia 2011 r. ponownie otworzyło dla powoda termin do zgłoszenia roszczeń z art. 129 p.o.ś., gdyż uchwała ta nie wprowadziła w odniesieniu do nieruchomości należącej do powoda oraz w konkretnych okolicznościach niniejszej sprawy żadnych nowych ograniczeń w porównaniu do tych obowiązujących na mocy rozporządzenia nr 50 wydanego przez Wojewodę (...). Przedmiotowa nieruchomość zgodnie z rozporządzeniem nr (...) znalazła się wewnątrz obszaru ograniczonego użytkowania (w całości w strefie M), stosownie natomiast do uchwały nr (...) umieszczona została w całości w obszarze ograniczonego użytkowania (w całości w strefie Z1). Porównując ograniczenia w korzystaniu z nieruchomości stwierdzić należało, że uchwała nr (...)wprowadziła dalej idące ograniczenia w kwestii dotyczącej zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej, zagrodowej i zamieszkania zbiorowego, bowiem bezwzględnie zakazywała przeznaczania terenów, lokalizowania budynków oraz zmiany funkcji budynków istniejących na w/w rodzaje budynków. Natomiast rozporządzenie nr (...) dopuszczało wyjątki w tym zakresie, uzależniając je od warunków określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku braku planu miejscowego, od warunków określonych w decyzji o warunkach zabudowy. Odnosząc się zaś do wymagań technicznych budynków, określone w § 6 uchwały nr (...) wymagania techniczne dotyczące budynków (istniejących lub nowoprojektowanych) objętych obszarem ograniczonego użytkowania były (pomimo różnic redakcyjnych) takie same jak przewidziane w § 5 rozporządzenia nr 50. Powyższe nie przesądza jednak o zasadności zgłoszonych przez powoda roszczeń.

Jak wskazał Sąd Najwyższego w uzasadnieniu wyroku z 1 grudnia 2010 r. (sygn. akt I CSK 86/10, LEX nr 818554), który to pogląd Sąd w całości podziela, nie każda zmiana ograniczenia sposobu korzystania ze środowiska rozpoczyna bieg nowego terminu do wystąpienia z roszczeniami uregulowanymi w art. 129 ust. 1 – 3 p.o.ś., lecz jedynie taka nowelizacja lub zmiana, która dotyczy danej nieruchomości. Powyższa zasada dotyczy w tym samym stopniu zmiany polegającej na nowelizacji danego aktu prawnego wprowadzającego obszar ograniczonego użytkowania, jak i wejścia w życie nowego aktu prawnego zastępującego jeden obszar ograniczonego użytkowania innym. Przyjęcie, że

każda zmiana obszaru ograniczonego użytkowania) czy to materialna, czy też formalna (np. zmiana organu, zmiana formy aktu prawnego) rozpoczyna bieg terminu od nowa, niweczyłoby niewątpliwie cel ustawodawcy przyświecający mu przy wprowadzeniu art. 129 ust. 4 p.o.ś. Powyższy przepis z jednej strony stanowi bowiem ułatwienie dla osób występujących z roszczeniami związanymi z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości, a z drugiej strony określenie 2 – letniego terminu zawitego na ich dochodzenie pozwala na stosunkowo szybkie wywiązanie się ze zobowiązań związanych z ograniczeniami oraz zagwarantowanie, że roszczenia nie będą się pojawiać w przyszłości, co umożliwi prowadzenie przewidywalnej gospodarki finansowej. Należy zatem przyjąć, że bieg terminu do występowania z roszczeniami na podstawie art. 129 p.o.ś. rozpoczyna się od nowa wyłącznie dla osób, dla których zmiana obszaru powoduje skutki negatywne i tylko w zakresie tych skutków.

Wobec powyższego, należało, w ocenie Sądu Okręgowego uznać, mając na uwadze że inwestycja budowlana, którą prowadził powód została ukończona i na nieruchomości powoda został wzniesiony budynek mieszkalno-usługowy, że wprowadzenie w 2011 r. obszaru ograniczonego użytkowania nie spowodowało po stronie powoda żadnych negatywnych skutków. W związku z tym brak jest podstaw do przyjęcia, że w stosunku do tej konkretnej nieruchomości należącej do powoda oraz w tych konkretnych okolicznościach uchwała nr (...) wprowadziła dalej idące ograniczenia niż miało to miejsce w odniesieniu do strefy M pod rządami rozporządzenia nr 50. Różnica między postanowieniami rozporządzenia nr (...)i uchwały nr(...) mogłaby być brana pod uwagę w niniejszej sprawie, pod warunkiem, że nieruchomość powoda nie byłaby zabudowana (który to warunek w przedmiotowej sprawie nie został spełniony). Dlatego też uznać należy, że wskutek wejścia w życie uchwały nr (...) Sejmiku Województwa (...) z 20 czerwca 2011 r. powodowi nie została wyrządzona żadna szkoda.

Odnosząc się zaś do wskazywanej przez powoda ewentualnej podstawy żądania pozwu w postaci art. 435 k.c. (szkoda spowodowana ruchem przedsiębiorstwa napędzanego siłami przyrody) Sąd Okręgowy ocenił, że regulacja art. 129 p.o.ś. stanowi lex specialis względem art. 435 k.c. i wyłącza stosowanie ostatnio wymienionego przepisu w odniesieniu do roszczeń określonych w art. 129 p.o.ś. (por. postanowienie SN z dnia 9 kwietnia 2010 r. sygn. akt III CZP 17/10, LEX nr 584036) Wskazuje na to chociażby wyraźne oznaczenie terminu zawitego, w jakim możliwe jest dochodzenie tychże roszczeń. Przyjęcie odmiennego zapatrywania podważałoby sens regulacji zawartej w ustawie prawo ochrony środowiska, skoro w razie upływu przewidzianych w niej terminów możliwe byłoby dochodzenie odszkodowania na podstawie reguł ogólnych zawartych w kodeksie cywilnym.

Z powyższych przyczyn Sąd Okręgowy ocenił, że zgłoszone przez powoda roszczenie nie zasługiwało na uwzględnienie w świetle art. 129 ust. 2 p.o.ś. i art. 136 ust. 3 p.o.ś.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od tego wyroku złożył powód, który zaskarżył go w całości, wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu oraz o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Powód zarzucił zaskarżonemu wyrokowi:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego a to art. 129 ust. 4 ustawy prawo ochrony środowiska (p.o.ś.) poprzez jego zastosowanie i oddalenie powództwa z uwagi na upływ terminu zawitego do zgłoszenia roszczenia przez powoda, pomimo że akt prawa miejscowego - Rozporządzenie Wojewody (...) nr (...)z 2007 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania wokół (...) im. (...) w W. (Rozporządzenie nr (...)z 2007 r.) utracił moc obowiązującą:

a) z dniem 1 stycznia 2008 r. wskutek nowelizacji art. 135 ust. 2 p.o.ś. dokonanej przez art. 19 pkt 5 ustawy z dn. 29 lipca 2005 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej (ustawa z dn. 29 lipca 2005 r.) polegającej na zmianie rodzaju aktu prawa miejscowego jakim tworzy się obszary ograniczonego użytkowania ((...)), to jest wskutek działania reguły o jakiej mowa w par. 32 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z 20 czerwca 2002 r. w sprawie zasad techniki prawodawczej (z.t.p.) oraz wskutek nieopublikowania przez Wojewodę (...) wykazu aktów prawa miejscowego zmienianych ustawą z dn. 29 lipca 2005 r., który obejmowałby rzeczony rozporządzenie nr (...)z 2007 r., wobec tego, że przepis przejściowy z art. 47 ust.

2 noweli z dnia 29 lipca 2005 r. mógł mieć zastosowanie wyłącznie do aktów prawa miejscowego wydanych do dnia wejścia w życie przedmiotowego przepisu przejściowego, tj. do dnia 1 stycznia 2006 r.

b) ewentualnie z dniem 15 listopada 2008 r. wskutek kolejnej nowelizacji art. 135 ust. 2 p.o.ś. dokonanej przez ustawę z dn. 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (u.o.i.ś.) polegającej na zmianie wytycznych dla wydania aktu prawa miejscowego o utworzeniu (...) i zmianie zakresu spraw przekazanych do uregulowania, to jest wskutek działania reguły o jakiej mowa w par. 32 ust. 2 z.t.p. oraz w par. 33 ust. 1 z.t.p., tj. na skutek braku przepisu przejściowego utrzymującego w mocy dotychczasowe akty prawa miejscowego wydane na podstawie art. 135 ust. 1 i 2 p.o.ś.

c) ewentualnie z dniem 15 listopada 2010 r. wskutek zmiany zakresu spraw przekazanych do uregulowania aktem prawa miejscowego o utworzeniu (...) o jakim mowa w art. 135 ust. 2 poprzez wejście w życie % rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (rozporządzenie z 9 listopada 2010 r.), to jest wskutek działania reguły z par. 32 ust. 2 z.t.p. oraz w par. 33 ust. 1 z.t.p., tj. na skutek braku przepisu przejściowego utrzymującego w mocy dotychczasowe akty prawa miejscowego wydane na podstawie art. 135 ust. 1 i 2 p.o.ś.

d) ewentualnie z dniem 20 czerwca 2011 r. wskutek zastosowania przepisu przejściowego to jest art. 47 ust. 2 ustawy z dn. 29 lipca 2005r., tj. z dniem wydania uchwały Nr (...)Sejmiku Województwa (...).

e) ewentualnie z dniem 29 września 2009 r., 1 marca 2010 r., 26 maja 2010 r. 31 maja 2010 r., 2 lipca 2010 r. wskutek powszechnego zaprzestania stosowania (desuetudo) norm Rozporządzenia Wojewody (...) Nr (...)z dnia 7 sierpnia 2007 r., co wywarło nieodwracalne skutki prawne.

2. naruszenie przepisu prawa materialnego a to par. 5 ust. 1 uchwały Sejmiku Województwa (...) nr (...)z 2011 r. o utworzeniu obszaru ograniczonego użytkowania ((...)) wokół (...) im. (...) w W. (uchwała nr (...)z 2011 r.) poprzez jego błędną wykładnię polegającą na nieprawidłowym ustaleniu, że wprowadza on ograniczenia tożsame z par. 4.1 ust. 1 i 2 rozporządzenia Wojewody (...) nr (...)z 2007 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania wokół (...) im. (...) w W. (rozporządzenie nr (...)z 2007 r.),

3. naruszenie przepisu prawa materialnego art. 324 p.o.ś. w zw. art. 435 poprzez jego niezastosowanie pomimo że zakład pozwany jest zakładem o dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej,

4. naruszenie art. 136 ust. 3 w zw. art. 129 ust. 4 p.o.ś. poprzez ich błędną wykładnię i uznanie, że roszczenie o dokonanie rewitalizacji akustycznej budynku jest ograniczone 2-letnim terminem zawitym,

5. naruszenie prawa procesowego art. 278 §1 k.p.c. poprzez niezastosowanie i przyjęcie przez Sąd Apelacyjny w Warszawie ciągłości i identyczności ograniczeń w korzystaniu z nieruchomości wprowadzonych Rozporządzeniem Wojewody (...) Nr (...)z dnia 7 sierpnia 2007 r. oraz uchwałą Sejmiku Województwa (...) Nr (...)z dnia 20 czerwca 2011 r. poprzez proste porównanie treści obu aktów prawa miejscowego, w sytuacji kiedy dla rozstrzygnięcia ewentualnej tożsamości ograniczeń i ich następstw niezbędne są wiadomości specjalne.

Powód wniósł także o przeprowadzenie wnioskowanych dowodów z dokumentów:

-informacji publicznej Urzędu Miasta S. W. Wydział Architektury i Budownictwa dla D. W. z 10 marca 2015 r., Burmistrza D. U. z 16 marca 2015 r., informacji publicznej Urzędu Miasta S. W. Biura (...) z 6 listopada 2014 r., informacji publicznej Wójta Gminy M. z 19 maja 2015 r. wraz z załącznikami na okoliczność ich treści a w szczególności faktycznej utraty mocy obowiązującej rozporządzenia Woj. M.. nr (...)z 2907 r. (desuetudo), daty powzięcia informacji o utracie mocy obowiązującej przez organy administracji publicznej, daty zaprzestania stosowania rozporządzenia; powód wskazuje, że dokumentami tymi nie dysponował podczas postępowania w I instancji, dodatkowo konieczność

ich złożenia wynika dopiero wskutek nie odniesienia się Sądu I instancji do argumentów powoda dotyczących desuetudo.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja była nieuzasadniona i podlegała oddaleniu.

Zwrócić należy uwagę, że powód nie kwestionuje poczynionych przez Sąd pierwszej instancji ustaleń faktycznych. Ustalenia te Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne, nie zachodzi potrzeba ich ponownego przytaczania. Natomiast w zakresie prawa procesowego powód zarzucił jedynie naruszenie art. 278 § 1 k.p.c.

Postępowanie dowodowe w procesie cywilnym powinno dotyczyć wyłącznie okoliczności istotnych, w rozumieniu art. 227 k.p.c., dla rozstrzygnięcia sprawy, a o tym jakie fakty mają taki charakter decyduje natomiast przedmiot postępowania i twierdzenia faktyczne stron. Powoływane fakty powinny mieć znaczenie prawne. Stan faktyczny w każdym postępowaniu jest bowiem oceniany w aspekcie przepisów prawa materialnego. Przepisy te wyznaczają zakres koniecznych ustaleń faktycznych, które powinny być w sprawie dokonane. Przepisy prawa materialnego mają też decydujące znaczenie dla oceny, czy określone fakty, jako ewentualny przedmiot dowodu, mają wpływ na treść orzeczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 lipca 2000 r., I CKN 975/98, Lex nr 50825).

W okolicznościach rozpoznawanej sprawy Sąd Okręgowy oddalił powództwo z uwagi na upływ terminu zawitego z art. 129 ust. 4 p.o.ś. i co do zasady mógł to uczynić a limine, bez konieczności ustalania, czy zachodzą wszystkie inne prawnomaterialne przesłanki uzasadniające powództwo o zapłatę odszkodowania, a ich badanie w takiej sytuacji było zbędne, w szczególności badanie wysokości doznanej przez powoda szkody (por. podobnie -w kwestii oddalenia powództwa w przypadku uznania, że podniesiony przez stronę pozwaną zarzut przedawnienia jest zasadny - uzasadnienie uchwały pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2006 r., III CZP 84/05, OSNC 2006/7-8/114 oraz uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 2010 r., I CSK 653/09, Lex nr 741022).

Zatem zarzut naruszenia art. 278 k.p.c. na skutek zaniechania przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych w celu ustalenia wysokości: szkody powstałej w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości w wyniku wejścia w życie uchwały nr (...) Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. oraz szkody w związku z funkcjonowaniem lotniska pozwanego powodującego brak dotrzymywania standardów jakości środowiska w zakresie hałasu - jest bezzasadny. Przy przyjętej przez Sąd pierwszej instancji -w sposób trafny- koncepcji rozstrzygnięcia, prowadzenie postępowania dowodowego na powyższe okoliczności było bowiem zbędne. Marginalnie także należy wskazać, że na rozprawie dnia 29 stycznia 2015 r., gdy zapadło postanowienie oddalające rzeczony dowód, pełnomocnik powoda nie zgłosił stosownego zastrzeżenia do protokołu odnośnie uchybienia przez Sąd Okręgowy przepisom postępowania, zatem w świetle ugruntowanego poglądu judykatury utracił możliwość podnoszenia tego zarzutu w dalszym toku postępowania(np. wyroki Sądu Najwyższego z 27 maja 2010 r., III CSK 248/09 czy z 22 lipca 2010, I CNP 100/09, Legalis). Celem regulacji z art. 162 k.p.c. jest pobudzenie inicjatywy stron w doprowadzeniu do szybkiego usunięcia dostrzeżonych przez nie naruszeń przepisów postępowania i umożliwienie sądowi niezwłocznego naprawienia błędu. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 7 lipca 2016 r., I ACa 106/16, Legalis).

Podstawowe zarzuty apelacji koncentrują się na utracie mocy obowiązującej aktu prawa miejscowego Rozporządzenia Wojewody (...) nr (...)z 2007 r. we wskazanych przez skarżącego terminach w związku ze zmianą przepisów przywołanych w apelacji bądź poprzez zaniechanie jego stosowania (desuetudo).

Nie są zasadne wszystkie te zarzuty apelacji, które zmierzają do zakwestionowania stanowiska Sądu Okręgowego, iż rozporządzenie Wojewody (...) nr (...)z 2007 r., obowiązywało do czasu wejścia w życie uchwały Sejmiku Województwa nr (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. Sąd Okręgowy przedstawił obszerną argumentację swego stanowiska. Sąd Apelacyjny w pełni podziela tę argumentację, zbędnym jest więc jej powielanie. Trafność tej argumentacji potwierdził Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów III CZP 62/16 z dnia 22 listopada 2016 r. W uchwale tej Sąd

Najwyższy stwierdził, że rozporządzenie nr (...)Wojewody (...) z dnia 7 sierpnia 2007 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w [...] (Dz.Urz. Województwa (...) Nr 156, poz. 4276) obowiązywało do dnia wejścia w życie uchwały nr (...) Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w [...] (Dz.Urz. Województwa (...) nr 128, poz. 4086).

Zatem zarzuty podniesione w apelacji kwestionujące stanowisko Sądu Okręgowego, który wyraził taki sam pogląd jak Sąd Najwyższy w ww. uchwale, uznać należy za niezasadne.

Tym samym niezasadny jest zarzut naruszenia art. 129 ust. 4 p.o.ś., którego to naruszenia powód upatruje w przyjęciu, iż jeśli chodzi o roszczenia powoda, to upłynął 2-letni termin zawity uprawniający do dochodzenia od pozwanego odszkodowania w związku z usytuowaniem należącej do powoda nieruchomości na obszarze ograniczonego użytkowania. Zarzut ten został oparty na twierdzeniu, że bieg 2-letniego terminu zawitego z art. 129 ust. 4 p.o.ś. winien być liczony od dnia wejścia w życie uchwały nr (...) Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. Stanowisko powoda wynika z twierdzenia, że Sąd Okręgowy nieprawidłowo ustalił, że § 5 ust. 1 uchwały Sejmiku Województwa (...) nr (...)z 2011 r. wprowadza ograniczenia tożsame z § 4.1 ust. 1 i 2 rozporządzenia Wojewody (...). Stanowisko to nie jest zasadne. Termin dwuletni na zgłoszenie przez powoda roszczeń wynikających z ograniczenia jego prawa własności na skutek ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania, w obrębie którego znalazła się nieruchomość powoda, winien być liczony od dnia wejścia w życie rozporządzenia nr (...)Wojewody (...) z dnia 7 sierpnia 2007 r. i niewątpliwie termin ten upłynął przed wystąpieniem przez powoda z roszczeniami, które są przedmiotem niniejszego sporu.

W związku z wejściem w życie uchwały nr (...)z dnia 20 czerwca 2011 r. powód mógłby skutecznie dochodzić roszczeń wskazanych w art. 129 ust. 1-3 p.o.ś w ciągu 2 lat od dnia wejścia w życie tego aktu prawa miejscowego tylko wówczas, gdyby mocą tej właśnie uchwały wprowadzone zostały nowe lub zwiększone zostały dotychczasowe ograniczenia co do sposobu korzystania z jego nieruchomości lub przedłużono na kolejny okres ograniczenia wprowadzone wcześniej na czas oznaczony (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2015 r., II CSK 570/14, LEX nr 1790978). Skoro art. 129 ust. 2 p.o.ś. przyznaje odszkodowanie za szkodę spowodowaną wejściem w życie aktu prawnego wprowadzającego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości w dotychczasowy sposób lub w sposób zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem, szkoda podlegająca naprawieniu na podstawie tego przepisu nie powstaje, gdy kolejny akt prawa miejscowego jedynie utrzymuje dotychczasowe ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości (por. wyrok Sądu Najwyższego w wyroku z 12 kwietnia 2013 r.(sygn. akt IV CSK 608/12, LEX nr 1347892). Zatem powód, z powołaniem się na uchwałę nr 76/11 Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r., może domagać się naprawienia szkody spowodowanej ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości, ale wynikającym wyłącznie z tej uchwały (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2017 r., III CZP 114/15, www.sn.pl), czyli ograniczeniem, które wcześniej, tj. pod rządami rozporządzenia Wojewody (...) nr (...), nie miało miejsca.

Ustalenie, czy wprowadzone ograniczenia były takie same, podobne, czy inne należy do kategorii ustaleń faktycznych, gdyż są to fakty, które podlegają dowodzeniu zgodnie z regułami określonymi w prawie procesowym cywilnym (art. 227-305 k.p.c.). Mogą być zatem na tę okoliczność powoływane środki dowodowe z katalogu określonego w tych przepisach, w tym również dowód z opinii biegłego sądowego. Prowadzenie dowodu z opinii biegłego nie jest jednak niezbędne (por. podobnie wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2008 r., III CSK 377/07, OSNC 2009/6/88).

W okolicznościach rozpoznawanej sprawy Sąd pierwszej instancji poczynił prawidłowe ustalenia w tym zakresie na podstawie innych środków dowodowych niż dowód z opinii biegłego sądowego, stwierdzając na podstawie analizy treści aktów prawa miejscowego, że nieruchomość powoda zgodnie z rozporządzeniem nr 50 znalazła się wewnątrz obszaru ograniczonego użytkowania (w całości w strefie M), stosownie natomiast do uchwały nr (...) umieszczona została w całości w obszarze ograniczonego użytkowania (w całości w strefie Z1). Określone w § 6 uchwały nr (...) wymagania techniczne dotyczące budynków objętych obszarem ograniczonego użytkowania były (pomimo różnic redakcyjnych) takie same jak przewidziane w § 5 rozporządzenia nr (...). Sąd Okręgowy trafnie ocenił, że w stosunku do nieruchomości powoda, na której inwestycja budowlana została ukończona poprzez wzniesienie budynku mieszkalno-usługowego i w ustalonych w sprawie okolicznościach, uchwała nr (...) nie wprowadziła dalej idących ograniczeń niż to

miało miejsce w odniesieniu do strefy M pod rządami rozporządzenia nr 50. Mogłoby to mieć miejsce jedynie wówczas, co prawidłowo przyjął Sąd pierwszej instancji, gdyby nieruchomość powoda nie byłaby zabudowana. Skutkowało to ustaleniem przez Sąd Okręgowy, że wskutek wejścia w życie uchwały nr (...)Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. powodowi nie została wyrządzona żadna nowa szkoda. Ustalenie to zasługuje na akceptację.

Początek biegu terminu z art. 129 ust. 4 p.o.ś. rozpoczyna się od wejścia w życie rozporządzenia lub aktów prawa miejscowego, które mogą obejmować znaczne obszary, w związku z tym podkreślenia wymaga, że nie każda ich zmiana rozpoczyna bieg nowego terminu do wystąpienia z roszczeniami uregulowanymi w art. 129 ust. 1-3 u.p.o.ś., a jedynie taka nowelizacja, bądź zmiana, która dotyczy danej nieruchomości. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2010 r., I CSK 86/10, LEX nr 818554). Dokonana przez Sąd Okręgowy ocena przeprowadzonych dowodów z dokumentów była prawidłowa, zresztą powód jej nie kwestionuje (brak zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c.), natomiast do wywiedzenia powyższych wniosków nie było potrzeby sięgania do wiadomości specjalnych, więc niezasadny był też zarzut naruszenia art. 278 § 1 k.p.c.

Do prawidłowo ustalonej podstawy faktycznej rozstrzygnięcia Sąd pierwszej instancji w sposób właściwy zastosował art. 129 ust. 4 p.o.ś., oddalając powództwo z uwagi na wygaśnięcie roszczeń dochodzonych pozwem w związku z upływem terminu zawitego.

Nieuzasadniony był zarzut naruszenia art. 136 ust. 3 w zw. z art. 129 ust. 4 p.o.ś. poprzez uznanie, że roszczenie od dokonanie rewitalizacji akustycznej budynku jest ograniczone 2-letnim terminem zawitym.

Z art. 136 ust. 3 p.o.ś. jasno wynika, że w razie określenie na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków-szkodą, o której mowa w art. 129 ust. 2 p.o.ś. są także koszty poniesione w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki. Interpretacja systemowa prowadzi do wniosku, że tego rodzaju szkody objęte są odszkodowaniem wskazanym w art. 129 ust. 2 p.o.ś., określającym skutki wprowadzenia ograniczeń, natomiast art. 136 ust. 3 p.o.ś. wskazuje jedynie zakres odszkodowania. W świetle art. 129 ust.1 i 2 p.o.ś. i art. 136 ust. 3 p.o.ś. podstawą do zgłaszania roszczeń odszkodowawczych jest ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości przez stworzenie obszaru ograniczonego użytkowania, zaś termin określony w art. 129 ust. 4 p.o.ś. odnosi się do wszelkich roszczeń odszkodowawczych, także związanych z kosztami dostosowania budynków (np. wyrok Sądu Najwyższego z 29 listopada 2012 r., II CSK 254/11, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 8 lipca 2011r., VI ACa 140/11, Legalis).

Sąd Apelacyjny nie podziela także stanowiska powoda, że doszło do utraty mocy obowiązującej rozporządzenia Wojewody (...) nr (...)wskutek zaprzestania jego stosowania. Wynika to przede wszystkim z tej okoliczności, że Sąd Najwyższy w przywołanej już uchwale III CZP 62/16 wskazał, że powyższe rozporządzenie obowiązywało do dnia wejścia w życie uchwały nr (...)Sejmiku Województwa (...). Skoro zatem to sądy dokonują oceny, czy dany akt utracił moc obowiązującą wskutek jego długotrwałego niestosowania (desuetudo), to Sąd Najwyższy wypowiedając się w powyższy sposób, nie dopuścił takiej możliwości.

Marginalnie wobec tego wskazać należy, że desuetudo stanowi jedną z reguł derogacyjnych, według której długotrwałe niestosowanie lub nieprzestrzeganie w praktyce określonej normy prawnej skutkuje utratą przez nią mocy obowiązującej. Muszą być jednak spełnione dwa warunki, tj. norma przez odpowiednio długi czas (długotrwały) jest skrajnie nieefektywna, tzn. mimo powstania sytuacji, w której norma znajduje zastosowanie, nie jest stosowana przez organy państwa oraz panuje powszechne przeświadczenie, że norma ta nie jest nadal normą obowiązującą. Gdy chodzi o rozporządzenie nr (...)Wojewody (...) te warunki nie były spełnione, bowiem zasadniczo obowiązywało ono krótko –około 4 lata, zaś wskutek zmiany przepisów, zachodziły wątpliwości, co do jego obowiązywania, same organy administracyjne twierdziły odmiennie, przy czym nawet orzecznictwo sądów administracyjnych nie było jednolite w zakresie jego obowiązywania. Brak jest także podstaw do przyjęcia, aby panowało powszechne przeświadczenie o nieobowiązywaniu powyższego rozporządzenia. Dodatkowo podkreślić należy, że nie jest to powszechnie akceptowana zasada, zaś jej możliwość stosowania we współczesnych systemach prawnych jest kwestionowana, bowiem w przypadku prawa stanowionego trudno określić granicę między korzystaniem z

desuetudo, a przekraczaniem prawa przez jego adresata czy naruszaniem praworządności przez organy państwowe, co w konsekwencji może prowadzić do jego nadużywania czy nieumiejętnego stosowania i grozić rozkładem funkcjonowania systemu prawnego.

Na okoliczność, iż rozporządzenie Wojewody (...) nr (...) przestało obowiązywać apelujący zgłosił w postępowaniu przed Sądem II instancji wnioski o przeprowadzenie dowodów z dokumentów w postaci: informacji publicznej Urzędu Miasta S. W. Wydział Architektury i Budownictwa dla D. W. z 10 marca 2015 r., Burmistrza D. U. z 16 marca 2015 r., informacji publicznej Urzędu Miasta S. W. Biura (...) z 6 listopada 2014 r., informacji publicznej Wójta Gminy M. z 19 maja 2015 r. W ocenie Sądu Apelacyjnego brak było podstaw do uwzględnienia tych dowodów, bowiem zawarta w tych dokumentach interpretacja prawa, (w zakresie dotyczącym obowiązywania rozporządzenia Wojewody (...) nr (...)), dokonana przez różne podmioty nie ma charakteru wiążącego dla sądu powszechnego w rozpoznawanej sprawie, a zatem przeprowadzenie tych dowodów nie miało istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c. w zw. z art. 217 § 1 k.p.c.). Nadto jak wskazano wyżej twierdzenia o utracie mocy obowiązującej rozporządzenia nr 50 z uwagi na zaprzestanie jego stosowania nie zasługują na akceptację z podanych przyczyn.

Nie doszło także do naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 324 p.o.ś. w zw. z art. 435 k.c., a zaskarżony wyrok odpowiada prawu, chociaż częściowo z innych przyczyn niż wskazane w jego uzasadnieniu.

Przyjęta w judykaturze wykładnia art. 129 ust. 2 u.o.ś. nie wyklucza co do zasady możliwości konstruowania przez powoda roszczeń na podstawie art. 435 § 1 k.c. Skutkiem wejścia w życie aktu prawa miejscowego wprowadzającego obszar ograniczonego użytkowania jest nie tylko konieczność poddania się przewidzianym w nim wprost ograniczeniom - niekiedy mogą być one dla właścicieli nieistotne - ale także konieczność znoszenia immisji przekraczających standard jakości środowiska, którym - w przypadku braku obowiązywania takiego aktu prawnego - właściciel mógłby się przeciwstawić jako działaniom bezprawnym w świetle art. 174 ust. 1 p.o.ś. O ile bowiem właściciel przed wejściem w życie rozporządzenia lub uchwały mógł żądać zaniechania immisji (hałasu) przekraczającej standard ochrony środowiska, o tyle w wyniku ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania możliwości takiej został pozbawiony. Szkodą, podlegającą naprawieniu na podstawie art. 129 ust. 2 p.o.ś., jest także obniżenie wartości nieruchomości wynikające z faktu, iż właściciel nieruchomości będzie musiał znosić dopuszczalne na tym obszarze immisje (np. hałas). Oznacza to, że odpowiedzialność na podstawie art. 435 k.c. będzie wchodzić w rachubę (oczywiście przy założeniu, że port lotniczy jest zakładem w rozumieniu art. 435 k.c.) w przypadku szkody na mieniu - w zakresie, w jakim ochrony mienia nie wyłączyło ustanowienie obszaru ograniczonego użytkowania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2012 r. I CSK 509/11, OSNC 2013/2/26, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2010 r., III CZP 128/09, LEX nr 578138, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2008 r., II CSK 216/08, Legalis nr 55663 i wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 5 czerwca 2013 r., I ACa 384/13, LEX nr 1331100).

Ze względu na fakt, że lotniska są przedsięwzięciami użyteczności publicznej wprowadza się obszary ograniczonego użytkowania, aby wytwarzane emisje hałasu nie były bezprawne. W ocenie Sądu Apelacyjnego art. 435 k.c. mógłby stanowić podstawę roszczeń przeciwko przedsiębiorcy prowadzącemu port lotniczy, gdyby dochodzone odszkodowanie nie miało związku z utworzeniem o.o.u. Skoro wskutek wejścia w życie aktu prawa miejscowego, wprowadzającego o.o.u., dochodzi do zwężenia granic prawa własności, to od chwili wejścia w życie tego aktu właściciel musi znosić dopuszczalne na tym obszarze podwyższone normatywnie immisje hałasu bez możliwości ich zaniechania. Gdyby jednak powyższe immisje wykraczały poza obszar działań zalegalizowanych wprowadzeniem o.o.u. i były dokonywane wbrew zasadom wynikającym z aktu prawa miejscowego, (przekraczałyby podwyższone standardy, a zatem nie wynikałyby z wprowadzenia o.o.u), to wtedy spowodowana takimi działaniami szkoda mogłaby być rekompensowana w oparciu o art. 435 k.c. Ingerencja w prawo własności może bowiem stanowić podstawę odpowiedzialności deliktowej za pogorszenie rzeczy (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 15 września 2011 r., II CSK 681/10, Lex nr 1043999 i z dnia 11 grudnia 2009 r., V CSK 175/09, Lex nr 688048, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, Lex nr 77033).

Podkreślić jednak trzeba, iż szkoda w postaci zmniejszenia wartości nieruchomości występuje, (por. podobnie uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 września 2011 r., III CZP 43/11, OSNC 2012/2/18), ale tylko wtedy, gdy tego

rodzaju obniżka ma charakter trwały i nieodwracalny. Natomiast nie można dokonać oceny trwałości pogorszenia, gdy właścicielowi przysługuje roszczenie prewencyjne i może ono doprowadzić do stanu zgodnego z prawem. Dopóki takie roszczenie przysługuje, dopóty nie można żądać pieniężnego naprawienia szkody w postaci obniżenia wartości nieruchomości. Stanowisko to należy odnieść również do szkody związanej z zapewnieniem właściwego klimatu akustycznego. Roszczenie prewencyjne nie musi polegać na nałożeniu na właściciela nieruchomości, z której pochodzą negatywne oddziaływania (właściciela lotniska), obowiązku całkowitego zaprzestania działań stanowiących źródło emisji, ale także nałożenie na niego takich obowiązków, które doprowadzą do powrotu zakłóceń w granice dozwolonego negatywnego oddziaływania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 2002 r., V CKN 1021/00, Legalis nr 81791), czyli w granice dopuszczalne (zalegalizowane) wprowadzeniem o.o.u.

Z uwagi na powyższe nie można było zatem przyjąć, iż powód doznał szkody w postaci obniżenia wartości nieruchomości, a w konsekwencji, że przysługuje mu z tego tytułu odszkodowanie, w tym także odszkodowanie w związku z koniecznością zapewnienia właściwego klimatu akustycznego, czego domagał się w niniejszym postępowaniu.

Uznając apelację za bezzasadną Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł o jej oddaleniu.

O kosztach procesu za postępowanie odwoławcze rozstrzygnięto na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu.

Beata Byszewska Bogdan Świerczakowski Jerzy Kiper